

Charan Singh v. Jagir Singh etc. (S. C. Mital,
J.)

PE ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੋਣ ਕਰਕੇ, ਇਸ ਤੱਥ ਦੀ ਅਣਗਹਿਲੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਕਿ ਉਸਦਾ ਲਾਇਸੈਂਸ ਰੱਦ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ, ਕਾਨੂੰਨੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਉਸ ਵਿਰੁੱਧ ਬਿਨਾਂ ਲਾਇਸੈਂਸ ਦੇ ਵੇਚਣ ਲਈ ਬਨਸਪਤੀ ਘਿਓ ਦੇ ਭੰਡਾਰਨ ਦੇ ਦੋਸ਼ ਨੂੰ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਸਹਾਇਤਾ ਨਹੀਂ ਕਰੇਗਾ।

ਉਪਰੋਕਤ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ, ਅਸੀਂ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰਦੇ ਹਾਂ।

ਮਨਮੋਹਨ ਸਿੰਘ ਗੁਜਰਾਲ, ਜੇ.—ਮੈਂ ਸਹਿਮਤ ਹਾਂ।

ਬੀ. ਐੱਸ. ਜੀ

ਅਪੀਲੀ ਸਿਵਲ

ਐਸਸੀ ਮਿੱਤਲ ਜੇ.

ਚਰਨ ਸਿੰਘ - ਅਪੀਲਕਰਤਾ।

ਬਨਾਮ

ਜਗੀਰ ਸਿੰਘ ਆਦਿ, -ਜਵਾਬਦਾਤਾ।

1968 ਦੀ ਨਿਯਮਤ ਦੂਜੀ ਅਪੀਲ ਨੰ. 840.

8 ਫਰਵਰੀ 1971 ਈ.

ਪੰਜਾਬ ਸਿਕਿਉਰਿਟੀ ਆਫ ਲੈਂਡ ਟੈਨਿਊਰਸ ਐਕਟ (1953 ਦਾ I) - ਸੈਕਸ਼ਨ 2(6) ਅਤੇ 17-ਏ(1) - ਪੰਜਾਬ ਕਿਰਾਏਦਾਰੀ ਐਕਟ (1887 ਦਾ XVI) - ਸੈਕਸ਼ਨ 4(5) -- ਕਿਰਾਏਦਾਰ ਨੂੰ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਵਿਕਰੀ ਕਬਜ਼ੇ ਵਾਲਾ ਗਿਰਵੀਨਾਮਾ — ਪ੍ਰੀ-ਐਪਸਨ ਸੂਟ — ਕੀ ਅਜਿਹੀ ਵਿਕਰੀ ਧਾਰਾ 17-ਏ ਦੁਆਰਾ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਹੈ।

ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਟੈਨੈਸੀ ਐਕਟ, 1887 ਦੀ ਧਾਰਾ 4(5) ਦੇ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹੀ ਗਈ ਪੰਜਾਬ ਸਿਕਿਉਰਿਟੀ ਆਫ ਲੈਂਡ ਟੈਨਿਊਰਜ਼ ਐਕਟ, 1953 ਦੀ ਧਾਰਾ 2(6) ਅਤੇ 17-ਏ(1) ਦੀ ਪੜਚੋਲ ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਕਿਰਾਏਦਾਰ ਕਬਜ਼ੇ ਦੇ ਨਾਲ ਗਿਰਵੀ ਰੱਖਣ ਵਾਲੇ ਦਾ ਕੋਈ ਅੰਕੜਾ ਨਹੀਂ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਪੰਜਾਬ ਟੀ ਨੈਸੀ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 4(5) ਵਿਚ 'ਕਿਰਾਏਦਾਰ' ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਤੋਂ ਜ਼ਮੀਨ ਮਾਲਕ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੇ ਗਿਰਵੀਨਾਮੇ ਨੂੰ ਬਾਹਰ ਕਰਨ ਨਾਲ ਇਹ ਸਿੱਟਾ ਨਿਕਲਦਾ ਹੈ ਕਿ ਗਿਰਵੀ ਰੱਖਣ ਵਾਲੇ ਦਾ 'ਕਿਰਾਏਦਾਰ' ਕਦੇ ਵੀ ਨਹੀਂ ਬਣ ਸਕਦਾ। 'ਕਿਰਾਏਦਾਰ' ਸ਼ਬਦ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਕਿਰਾਏਦਾਰਾਂ ਦੀਆਂ ਸ਼੍ਰੇਣੀਆਂ, ਅਰਥਾਤ, ਇੱਕ ਉਪ-ਕਿਰਾਏਦਾਰ, ਇੱਕ ਸਵੈ-ਖੇਤੀ ਪਟੇਦਾਰ, ਅਤੇ ਇੱਕ ਸੰਯੁਕਤ ਕਿਰਾਏਦਾਰ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਪੰਜਾਬ ਸੁਰੱਖਿਆ ਜ਼ਮੀਨੀ ਕਾਰਜਕਾਲ ਐਕਟ, 1953 ਦੀ ਧਾਰਾ 17-ਏ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦੇਣ ਦਾ ਇਰਾਦਾ

Charan Singh v. Jagir Singh etc. (S. C. Mital, J.)

ਰੱਖਦੀ ਹੈ। ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮਰਦਾਂ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਮੌਰਗੇਜ਼ ਦੇ ਕਿਰਾਏਦਾਰ ਨੂੰ ਕਬਜ਼ੇ ਦੇ ਨਾਲ ਕੀਤੀ ਗਈ ਵਿਕਰੀ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 17-ਏ ਦੁਆਰਾ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਮੌਰਗੇਜ਼ ਕਿਰਾਏਦਾਰ ਨੂੰ ਵਿਕਰੀ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਪ੍ਰੀ-ਐਂਪਸ਼ਨ ਲਈ ਮੁਕੱਦਮਾ ਝੂਠ ਹੈ। (ਪਰਾ ੩)

ਵਧੀਕ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਜੱਜ, ਲੁਧਿਆਣਾ, ਮਿਤੀ 27 ਮਾਰਚ, 1968 ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਹੁਕਮਨਾਮੇ ਤੋਂ ਨਿਯਮਤ ਦੂਜੀ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਸੋਧਦੇ ਹੋਏ ਕਿ

ਸਬ-ਜੱਜ, ਪਹਿਲੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ, ਸਮਰਾਲਾ, ਜਗਰਾਉਂ, ਮਿਤੀ 4 ਅਗਸਤ, 1965 (ਮੁਦਈ ਧਿਰ ਨੂੰ 4,104 ਰੁਪਏ ਦੀ ਅਦਾਇਗੀ 'ਤੇ ਵੇਚੀ ਗਈ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ 997/1437 ਹਿੱਸੇ ਦੇ 5/11 ਵੇਂ ਹਿੱਸੇ ਦਾ ਡਿਕਰੀ ਪੇਸ਼ ਕਰਦਿਆਂ ਬਚਾਓ ਪੱਖ ਨੰ. 15 ਅਕਤੂਬਰ, 1965 ਤੱਕ 1 ਤੋਂ 3 ਤੱਕ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਹਿਣ ਦੀ ਸੂਰਤ ਵਿੱਚ ਮੁਦਈ ਦਾ ਸਾਰਾ ਮੁਕੱਦਮਾ ਖਰਚਿਆਂ ਸਮੇਤ ਖਾਰਜ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅੱਗੇ ਹੁਕਮ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ਕਿ ਜੇਕਰ 4,104 ਰੁਪਏ ਨਿਰਧਾਰਤ ਸਮੇਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਅਦਾ ਕੀਤੇ ਜਾਂ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕੀਤੇ ਗਏ ਤਾਂ ਖਰਚੇ ਦਾ ਖਰਚਾ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਸਹਿਣ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀਆਂ ਧਿਰਾਂ) ਇਸ ਹੱਦ ਤੱਕ ਕਿ ਮੁਦਈ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਫ਼ਰਮਾਨ ਨੂੰ ਰੁਪਏ ਦੇ ਭੁਗਤਾਨ 'ਤੇ ਵਿਵਾਦ ਵਾਲੀ ਸਾਰੀ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ 5/11 ਵੇਂ ਹਿੱਸੇ ਤੱਕ ਵਧਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। 5,910 ਅਤੇ ਮੁਦਈ ਇਸ ਡਿਕਰੀ ਦੇ ਤਹਿਤ ਉਸ ਦੁਆਰਾ ਪਹਿਲਾਂ ਤੋਂ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਵਾਈ ਗਈ ਰਕਮ ਨੂੰ ਕੱਟ ਕੇ 27 ਮਈ, 1968 ਨੂੰ ਜਾਂ ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਇਹ ਰਕਮ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਵਾਏਗਾ ਅਤੇ ਫਿਰ ਉਹ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ 5/11 ਵੇਂ ਹਿੱਸੇ ਦਾ ਕਬਜ਼ਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਦੇ ਯੋਗ ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ, ਜੇਕਰ ਇਹ ਉਕਤ ਮਿਤੀ ਤੱਕ ਜਮ੍ਹਾਂ ਨਹੀਂ ਕਰਵਾਈ ਗਈ, ਤਾਂ ਮੁਦਈ ਦਾ ਸਾਰਾ ਮੁਕੱਦਮਾ ਖਾਰਜ ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ ਅਤੇ ਧਿਰਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਖਰਚੇ ਆਪ ਸਹਿਣ ਕਰਨ ਲਈ ਛੱਡ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।

ਵਾਈ ਪੀ ਗਾਂਧੀ, ਵਕੀਲ , ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਲਈ।

ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਲਈ ਐਚ ਐਸ ਤੂਰ , ਵਕੀਲ ।

ਨਿਰਣਾ

ਐਸ ਸੀ ਮਿੱਤਲ ਜੇ(1) ਇਸ ਨਿਯਮਤ ਦੂਜੀ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਸਵਾਲ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਤੱਥ ਇਹ ਹਨ ਕਿ ਤਾਰਾ ਸਿੰਘ ਦੀ ਮੌਤ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਉਸਦੇ ਵਾਰਸਾਂ ਨੇ 15 ਜੂਨ ਨੂੰ ਵਿਵਾਦ ਵਿੱਚ ਜ਼ਮੀਨ ਵੇਚ ਦਿੱਤੀ ਸੀ। 1963, ਬਚਾਓ ਪੱਖ ਨੰ: 1 ਤੋਂ 4. ਇਸ ਦਾ ਇੱਕ ਹਿੱਸਾ ਕਰਨੈਲ ਸਿੰਘ ਕੋਲ ਗਿਰਵੀ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਅਤੇ ਵਿਕਰੀ ਦੇ ਸਮੇਂ ਗਿਰਵੀਨਾਮਾ ਕਾਇਮ ਸੀ। ਸਾਲ 1961 ਵਿੱਚ, ਇਹ ਕਰਨੈਲ ਸਿੰਘ ਸੀ ਜਿਸਨੇ ਬਚਾਓ ਪੱਖ ਨੰਬਰ 4 ਨੂੰ ਕਿਰਾਏਦਾਰ ਵਜੋਂ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਜਗੀਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਮ੍ਰਿਤਕ ਤਾਰਾ ਸਿੰਘ ਦੇ ਭਰਾ ਦਾ ਲੜਕਾ ਹੋਣ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਵਿਕਰੇਤਾਵਾਂ ਨਾਲ ਸਾਂਝੇ ਖਾਤਮੇ ਵਿੱਚ ਸਹਿ-ਭਾਗੀਦਾਰ ਹੋਣ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰਦਿਆਂ ਸਾਰੀ ਜ਼ਮੀਨ 'ਤੇ ਕਬਜ਼ਾ ਕਰਨ ਦਾ ਮੁਕੱਦਮਾ ਦਰਜ ਕਰ ਲਿਆ। ਕਰਨੈਲ ਸਿੰਘ ਗਿਰਵੀਨਾਮਾ ਦੇ ਕਿਰਾਏਦਾਰ ਵਜੋਂ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਨੰਬਰ 4 ਦੀ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ, ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਸੁਣਾਇਆ, ਪਰ ਹੇਠਲੀ ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇਸ ਪੱਖ ਵਿੱਚ ਆਪਣਾ ਫੈਸਲਾ ਉਲਟਾ ਦਿੱਤਾ। ਇਸ ਤੋਂ ਦੁਖੀ ਹੋ ਕੇ ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਦੇ ਡੈੱਟ ਨੰਬਰ 4 (ਚਰਨ ਸਿੰਘ) ਨੇ ਇਸ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਹੈ।

(2) ਉਪਰੋਕਤ ਤੱਥਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ, ਮੇਰੇ ਸਾਹਮਣੇ ਇਕੋ-ਇਕ ਸਵਾਲ ਵਕੈਨਵਾ ਇਹ ਹੈ: ਕੀ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਨੰਬਰ 4 ਦੇ ਹੱਕ ਵਿਚ ਉਸ ਦੀ ਕਿਰਾਏਦਾਰੀ ਵਾਲੀ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਵਿਕਰੀ ਪੰਜਾਬ ਸਿਕਉਰਿਟੀ ਆਫ ਲੈਂਡ ਟੈਨਿਊਰਸ ਐਕਟ, 1953 ਦੀ ਧਾਰਾ 17-ਏ ਦੁਆਰਾ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਹੈ? ਧਾਰਾ 17-ਏ ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਹੇਠ ਲਿਖੀ ਹੈ: -

“ਇਸ ਐਕਟ ਜਾਂ ਪੰਜਾਬ ਪ੍ਰੀ-ਐਪਸਨ ਐਕਟ, 1913 ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕਿਸੇ ਵੀ ਚੀਜ਼ ਦੇ ਉਲਟ ਹੋਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ, ਕਿਰਾਏਦਾਰ ਦੀ ਕਿਰਾਏਦਾਰੀ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਵਿਕਰੀ ਪੰਜਾਬ ਪ੍ਰੀ-ਐਪਸਨ ਐਕਟ, 1913 ਦੇ ਤਹਿਤ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਮਾਲਕ ਪਹਿਲਾਂ ਤੋਂ ਖਾਲੀ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ, ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਅਜਿਹੀ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿਕਰੀ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਇਸ ਐਕਟ ਦੇ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਪ੍ਰੀ-ਐਪਸਨ ਦਾ ਕੋਈ ਵੀ ਹੁਕਮ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ:

ਬਸ਼ਰਤ ਕਿ ਇਸ ਉਪ-ਧਾਰਾ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਪ੍ਰਗਟਾਵੇ ਦੇ ਕਿਰਾਏਦਾਰ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਸੰਯੁਕਤ ਕਿਰਾਏਦਾਰ ਸ਼ਾਮਲ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜਿਸਨੂੰ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਮਾਲਕ ਦੁਆਰਾ ਸੰਯੁਕਤ ਕਿਰਾਏਦਾਰੀ ਵਾਲੀ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਪੂਰਾ ਜਾਂ ਕੁਝ ਹਿੱਸਾ ਵੇਚਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

Charan Singh v. Jagir Singh etc. (S. C. Mital, J.)

ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 2 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (6) ਉਪਰੋਕਤ 'ਕਿਰਾਏਦਾਰ' ਨੂੰ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕਰਦੀ ਹੈ:-

'ਕਿਰਾਏਦਾਰ' ਦਾ ਅਰਥ ਪੰਜਾਬ ਕਿਰਾਏਦਾਰੀ ਐਕਟ, 1887 (1887 ਦਾ ਐਕਟ XVI) ਵਿੱਚ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਅਤੇ ਇਸ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਸਬ-ਕਿਰਾਏਦਾਰ ਅਤੇ ਸਵੈ-ਖੇਤੀ ਪਟੇਦਾਰ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ, ਪਰ ਮੁੜ ਵਸੋਬੇ ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 2 ਵਿੱਚ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕੀਤੇ ਅਨੁਸਾਰ ਮੌਜੂਦਾ ਧਾਰਕ ਸ਼ਾਮਲ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ। ਐਕਟ।”

ਪੰਜਾਬ ਕਿਰਾਏਦਾਰੀ ਐਕਟ, 1887 ਦੀ ਧਾਰਾ 4 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (5) ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੀ ਗਈ 'ਕਿਰਾਏਦਾਰ' ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਵੱਲ ਆਉਂਦੇ ਹੋਏ, ਅਸੀਂ ਇਹ ਪਾਉਂਦੇ ਹਾਂ ਕਿ-

'ਕਿਰਾਏਦਾਰ' ਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ ਉਹ ਵਿਅਕਤੀ ਜੋ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਅਧੀਨ ਜ਼ਮੀਨ ਰੱਖਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਹੈ, ਜਾਂ ਪਰ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਲਈ, ਉਸ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਕਿਰਾਇਆ ਉਸ ਦੂਜੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਦੇਣ ਲਈ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਹੋਵੇਗਾ; ਪਰ ਇਸ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਨਹੀਂ ਹੈ-

- (a) ਇੱਕ ਘਟੀਆ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਮਾਲਕ, ਜਾਂ
- (b) ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਮਾਲਕ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦਾ ਗਿਰਵੀਨਾਮਾ, ਜਾਂ
- (c) ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀ ਜਿਸਨੂੰ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਅਧੀਨ ਇੱਕ ਹੋਲਡਿੰਗ ਟਰਾਂਸਫਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਜਾਂ ਇੱਕ ਜਾਇਦਾਦ ਜਾਂ ਹੋਲਡਿੰਗ ਫਾਰਮ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ ਲੈਂਡ ਰੈਵੇਨਿਊ ਐਕਟ, 1887, ਜ਼ਮੀਨੀ ਮਾਲੀਏ ਦੇ ਬਕਾਏ ਦੀ ਵਸੂਲੀ ਲਈ ਜਾਂ ਅਜਿਹੇ ਬਕਾਏ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਵਸੂਲੀਯੋਗ ਰਕਮ ਦੀ, ਜਾਂ
- (d) ਉਹ ਵਿਅਕਤੀ ਜੋ ਸਰਕਾਰ ਤੋਂ ਅਣ-ਕਬਜ਼ੇ ਵਾਲੀ ਜ਼ਮੀਨ ਨੂੰ ਲੀਜ਼ 'ਤੇ ਲੈ ਕੇ ਇਸ ਨੂੰ ਘੱਟ ਕਰਨ ਦੇ ਮਕਸਦ ਨਾਲ ਲੈਂਦਾ ਹੈ।

(3) ਉੱਪਰ ਦਿੱਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੀ ਪੜਚੋਲ ਤੋਂ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸੇ ਗਿਰਵੀਨਾਮੇ ਵਾਲੇ ਕਿਰਾਏਦਾਰ ਦਾ ਕਿਤੇ ਵੀ ਕਬਜ਼ਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਪੰਜਾਬ ਕਿਰਾਏਦਾਰੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 4(5) ਵਿੱਚ 'ਕਿਰਾਏਦਾਰ' ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਤੋਂ ਜ਼ਮੀਨ ਮਾਲਕ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੇ ਗਿਰਵੀ ਰੱਖਣ ਵਾਲੇ ਨੂੰ ਬਾਹਰ ਕਰਨਾ।

ਐਕਟ, 1887, ਇਸ ਸਿੱਟੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚਦਾ ਹੈ ਕਿ ਗਿਰਵੀ ਰੱਖਣ ਵਾਲੇ ਦੇ 'ਕਿਰਾਏਦਾਰ' ਨੂੰ 'ਕਿਰਾਏਦਾਰ' ਸ਼ਬਦ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਦਾ ਇੱਕ ਹੋਰ ਪਹਿਲੂ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਕਿਰਾਏਦਾਰਾਂ ਦੀਆਂ ਸ਼੍ਰੇਣੀਆਂ, ਅਰਥਾਤ, ਇੱਕ ਸਬ-ਕਿਰਾਏਦਾਰ, ਇੱਕ ਸਵੈ-ਖੇਤੀ ਪਟੇਦਾਰ, ਅਤੇ ਇੱਕ ਸੰਯੁਕਤ ਕਿਰਾਏਦਾਰ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ

ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਪੰਜਾਬ ਸਿਕਉਰਿਟੀ ਆਫ ਲੈਂਡ ਟੈਨਿਊਰਸ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 17-ਏ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦੇਣ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਰੱਖਦੀ ਹੈ, 1953 ਦਾ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

i

(4) ਆਪਣੀ ਇਸ ਦਲੀਲ ਦੇ ਸਮਰਥਨ ਵਿੱਚ ਕਿ ਧਾਰਾ 17-ਏ ਵਿੱਚ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤੇ 'ਕਿਰਾਏਦਾਰ' ਦਾ ਮੁੱਖ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਰਥ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਮਾਲਕ ਦਾ ਕਿਰਾਏਦਾਰ ਹੈ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ ਪ੍ਰੀ-ਐਪਟਰ ਦੇ ਵਕੀਲ ਨੇ *ਨਿਰੰਜਨ ਸਿੰਘ* ਬਨਾਮ *ਰਾਮ ਪ੍ਰਤਾਪ* (1) ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ। ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਪੈਪਸੂ ਕਿਰਾਏਦਾਰੀ ਅਤੇ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਭੂਮੀ ਐਕਟ, 1955 ਦੀ ਧਾਰਾ 8-ਏ ਨੂੰ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਧਾਰਾ 8-ਏ ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਲਾਗੂ ਕਰਦੀ ਹੈ: -

“ਪੰਜਾਬ ਪ੍ਰੀ-ਐਪਸਨ ਐਕਟ, 1913 ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕਿਸੇ ਵੀ ਚੀਜ਼ ਦੇ ਉਲਟ ਹੋਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ, ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਮਾਲਕ ਦੁਆਰਾ ਕਿਰਾਏਦਾਰ ਦੀ ਕਿਰਾਏਦਾਰੀ ਵਾਲੀ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਵਿਕਰੀ ਪੰਜਾਬ ਪ੍ਰੀ-ਐਪਸਨ ਐਕਟ, 1913 ਦੇ ਤਹਿਤ ਪਹਿਲਾਂ ਤੋਂ ਖਾਲੀ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ, ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਅਜਿਹੀ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿਕਰੀ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਇਸ ਐਕਟ ਦੇ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਦਾ ਕੋਈ ਵੀ ਫਰਮਾਨ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।”

ਵਿਦਵਾਨ ਜੱਜਾਂ ਦੁਆਰਾ ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ " ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਮਾਲਕ ਦੁਆਰਾ ਕਿਰਾਏਦਾਰ ਦੀ ਕਿਰਾਏਦਾਰੀ ਨੂੰ ਕੀਮਤ ਦੇਣ ਵਾਲੀ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਵਿਕਰੀ" ਸ਼ਬਦ ਸਿਰਫ ਇੱਕ ਜ਼ਮੀਨ ਮਾਲਕ ਦੁਆਰਾ ਆਪਣੇ ਕਿਰਾਏਦਾਰ ਨੂੰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਵਿਕਰੀ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਤੱਥ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 17-ਏ ਪੈਪਸੂ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 8-ਏ ਨਾਲ ਬਹੁਤ ਮੇਲ ਖਾਂਦੀ ਹੈ, ਮੈਨੂੰ ਇਸ ਦਲੀਲ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨ ਵਿਚ ਕੋਈ ਝਿਜਕ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਹ ਜੋੜਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਸਾਂਝੇ ਕਿਰਾਏਦਾਰ ਅਤੇ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹੋਰਾਂ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬ ਐਕਟ ਦੁਆਰਾ "ਕਿਰਾਏਦਾਰ" ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

(5) ਉਪਰੋਕਤ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ, ਮੇਰਾ ਵਿਚਾਰ ਹੈ ਕਿ ਅਪੀਲ ਖਾਰਜ ਹੋਣ ਦੇ ਯੋਗ ਹੈ ਪਰ ਪਾਰਟੀਆਂ ਨੂੰ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਆਪਣੇ ਖਰਚੇ ਚੁੱਕਣ ਲਈ ਛੱਡ ਦਿੱਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

Charan Singh v. Jagir Singh etc. (S. C. Mital,
J.)

ਕੇ. ਐਸ. ਕੇ

ਡਿਸਕਲੇਮਰ:- ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਰਣਾ ਕੇਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ਾਂ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ, ਨਿਆਂ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ-ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

ਡੋਲਮਿਨ